

13. Цахилова В.Ф. Развитие организационно-экономического механизма хозяйствования промышленных предприятий : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.04 – экономика и управление народным хозяйством (экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами – промышленность) / Цахилова Виктория Феликсовна : Моск. гуманитар. ун-т. – М., 2010. – 25 с.
14. Майборода Ю.В. Оцінка рівня підприємницької активності підприємств автотранспорту [Електронний ресурс] / Ю.В. Майборода // Глобальні та національні проблеми економіки. – Вип. 6, 2015. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua>.

Майборода Ю. В.

Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет

ФОРМИРОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА АКТИВИЗАЦИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ АВТОТРАНСПОРТА

Резюме

Исследованы теоретические подходы к определению организационно-экономического механизма активизации предпринимательской деятельности предприятий автотранспорта. Предложено в основу ОЭМ положить определение достаточного уровня предпринимательской активности. Разработан ОЭМ активизации предпринимательской деятельности, который включает блок предварительной оценки, блок разработки мероприятий по активизации предпринимательской деятельности предприятий автотранспорта, блок реализации мероприятий.

Ключевые слова: предпринимательская деятельность, организационно-экономический механизм, активизация предпринимательской деятельности.

Maiboroda Yu. V.

Kharkiv National Automobile and Highway University

FORMATION OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF AUTOMOBILE ENTERPRISES BUSINESS ACTIVITY INTENSIFICATION

Summary

The article is devoted to theoretical approaches to the definition and formation of organizational and economic mechanism for enhancing business activity. In the article it is suggested the organizational and economic mechanism of activation of business activity, in which the level of business activity is separated into existing and desired (or planning) level of activity. The organizational is worked out and economic mechanism of activation of entrepreneurial activity, that includes the block of preliminary estimation, block of development of measures for activations of entrepreneurial activity of enterprises of motor transport, block of realization of measures.

Keywords: entrepreneurship, organizational and economic mechanism, business activity intensification.

УДК 658.15.012.8

Малик О. В.

Хмельницький національний університет

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Проаналізовано наукові підходи до сутності понять «ризик», «небезпека» та «загроза». Представлено власне бачення сутності та зв'язку даних фінансових категорій. Здійснено класифікацію ризиків, як основного чинника негативного впливу на фінансову безпеку підприємства.

Ключові слова: ризик, небезпека, загроза, фінансова безпека, механізм.

Постановка проблеми. За сучасних умов забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання набуває особливої актуальності. Ринкова економіка, жорстка конкуренція, інтеграційні процеси, складна політична та економічна ситуація в країні є джерелами виникнення ризиків, загроз та небезпек. Адекватне вирішення проблем забезпечення фінансової безпеки підприємств прямо залежить від правильного розуміння основного категоріального апарату, що застосовується при здійсненні такої діяльності. Терміни «ризик», «небезпека» та «загроза» потребують першочергового уточнення їхнього змісту. Окрім того, вони є взаємозалежними, через що розкриття сутності одного терміну неможливе без розуміння сутності інших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категоріальний апарат фінансової безпеки розглядали у своїх працях чимало науковців, зокрема О.І. Барановський, В.Т. Білоус, Т.Г. Васильців, М.І. Зубок, Є.П. Каргузов, М.І. Корольов, Ж.С. Костюк, М.В. Куркін, С.М. Лаптев, І.П. Мігус, Д.В. Назаренко, Н.Р. Нижник, Е.А. Олейников, Н.Н. Пойда-Носик, В.Д. Понікаров, Є.М. Рудніченко, Т.В. Семенютіна, Г.П. Ситник, С.М. Яременко.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішній день більшість понять, що стосуються забезпечення фінансової безпеки підприємства, не мають однозначного визначення. В опублікованих працях спостерігається нечіткість у формулюванні, отождоженні ризику

з безпекою, загрозою, невизначеністю, не встановлено також єдиний зв'язок між даними поняттями. Разом з тим ефективна організація процесу управління фінансовою безпекою, яка включає управління ризиками, небезпеками та загрозами, є неможливою без чіткого усвідомлення сутності даних категорій. у такій ситуації набувають актуальності подальші дослідження у даному напрямі.

Метою статті є здійснення критичного аналізу інтерпретації понять «ризик», «небезпека» та «загроза», дослідження взаємозв'язку та взаємозалежності між даними економічними категоріями та встановлення, на основі аналізу, основного джерела негативного впливу на фінансову безпеку підприємства.

Виклад основного матеріалу. Поняття безпеки нерозривно пов'язане із такими категоріями, як ризик, небезпека і загроза. Огляд наукової літератури дав можливість встановити, що серед науковців не існує однозначного трактування зазначених категорій. У результаті досліджень наукових праць різних авторів ми прийшли до висновку, що науковці погоджуються щодо наявності зв'язку між поняттями «загроза», «небезпека» та «ризик», проте є суттєві розбіжності у поглядах на їх поєднання, сутнісне визначення та об'єктивне розуміння.

Для наочності підходи науковців щодо зв'язку між категоріями ризику, загрози і небезпеки показано на рисунку 1.

Так, Т.Г. Васильців, О.І. Барановський, Н.Н. Пойда-Носик вважають, що загроза впливає з ризику, міститься у ньому і лише за настання певних умов перетворюється на конкретну загрозу [1; 2; 3].

Н.Н. Пойда-Носик, розглядаючи фінансову безпеку, під фінансовим ризиком розуміє «ймовірність втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоотримання доходів чи появи додаткових витрат в результаті здійснення певної виробничої чи фінансової діяльності». Загрози фінансовій безпеці автор визначає як «потенційні або реальні дії, об'єктивні та суб'єктивні явища у непрогнозованих для підприємства умовах, що порушують стан захищеності суб'єкта підприємницької діяльності і здатні призвести до припинення його діяльності або до значних фінансових та інших втрат». Н.Н. Пойда-Носик стверджує, що за своєю суттю «ризик виступають джерелами загроз для фінансової безпеки, оскільки саме ризики генерують потенційну можливість завдання шкоди суб'єкту господарювання» [3].

Протилежної точки зору дотримуються І.П. Мігус та С.М. Лаптев. Поняття «загроза» вони розглядають

як певну подію, що впливає на діяльність суб'єктів господарювання. А термін «ризик» вони розуміють як об'єктивно-суб'єктивну категорію, яка пов'язана зі стохастичністю у функціонуванні будь-якої економічної системи і відображає міру або ступінь досягнення сподіваного результату (або невдачі, або відхилення від цілей). Ризик, на їхню думку, виступає результатом впливу загроз на господарську діяльність суб'єктів господарювання [4].

Такі науковці, як Е.А. Олейніков, М.І. Корольов та Є.П. Картузов, досліджуючи логіку взаємозв'язку категорій «ризик», «небезпека», «загроза», вважають, що вихідною точкою є небезпеки, які генерують загрози, імовірність настання яких оцінюється категорією «ризик».

Е.А. Олейніков розглядає небезпеку як цілком усвідомлену, але не фатальну імовірність заподіяння шкоди, що визначається наявністю об'єктивних або суб'єктивних факторів, яким притаманні вражаючі властивості. Загроза, на його думку, – найбільш конкретна і безпосередня форма небезпеки або сукупність умов і чинників, що створюють небезпеку інтересам різних суб'єктів. Ризик науковець характеризує як можливість виникнення несприятливих або небажаних наслідків діяльності самого суб'єкта [5, с. 10].

М.І. Корольов, розглядаючи категоріальний апарат безпеки підприємства, окрім понять «ризик», «небезпека», «загроза», вводить також категорію «невизначеності». Невизначеність, за М.І. Корольовим, є вихідним пунктом розгортання системи категорій, що описують еволюцію фірми. Автор зазначає, що «невизначеність» – це фатальна характеристика зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства, яка є недослідженою та невідконтрольною йому. «Небезпека» ж представляє собою відношення адаптаційних можливостей фірми до сили впливу середовища. Уся діяльність будь-якого підприємства, від його започаткування до ліквідації, характеризується змінним рівнем небезпеки, яка залежить від ступеня визначеності чи невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища. Таким чином, небезпека становить собою зворотний бік визначеності. У свою чергу, небезпека містить загрози, а загрози є конкретними формами прояву небезпеки. За визначенням М.І. Корольова, «загроза» – це фокусований у просторі і сконцентрований у часі імовірний негативний вплив на підприємство, здатний завдати неприйнятної збитку. Можливість (імовірність) реалізації загроз відображають ризики. Тобто ризик – це характеристика імовірності потенційно негативного розвитку подій щодо їх очікуваного (планованого, нормального) тренду [6, с. 57].

Є.П. Картузов під «небезпекою» розуміє об'єктивно існуючу можливість негативного впливу на функціонування підприємства, внаслідок чого йому може бути заподіяна шкода, яка навіть спроможна призвести до кризового стану або ліквідації чи поглинання іншою структурою. «Загроза», на його думку, це конкретна і безпосередня форма небезпеки або сукупності негативних чинників чи умов. «Ризик» у цьому взаємозв'язку виступає як проміжна категорія і показує імовірність настання загрози, яка може настати лише за певних умов [7, с. 116].

Дещо по-іншому співвідносить поняття «ризик», «небезпеки», та «загрози» Є.М. Рудніченко.

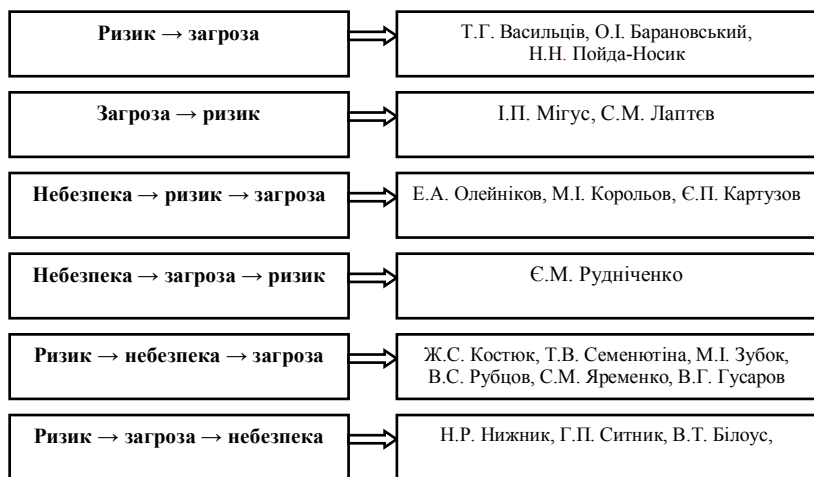

Рис. 1. Наукові підходи щодо взаємозв'язку понять «загроза», «небезпека» та «ризик», систематизовано автором на основі джерел [1-13]

Автор вважає, що кожен господарюючий суб'єкт від початку своєї діяльності постійно існує у небезпеці, яку несе зовнішнє та внутрішнє бізнес-середовище. У разі збігу певних обставин, відбувається об'єктивізація небезпеки у вигляді загрози. У такому разі перед керівництвом підприємства постає дилема – ризикувати чи ні, намагатися оминути загрозу чи припинити свою діяльність. Це, на його думку, і є потенційний ризик, тобто невизначеність результату дії, рішення чи обставин. Таким чином, під «небезпекою», науковець вважає, варто розуміти об'єктивно існуючу реальність, яка може порушити стан рівноваги суб'єктів і призвести до негативних наслідків. «Загроза», за Є.М. Рудніченком, – це наслідок небезпеки у вигляді об'єктивізованого чинника потенційно негативної дії. «Ризик» же, на його погляд, є об'єктивно-суб'єктивною категорією, що пов'язана з певною мірою невизначеності результату внаслідок прийнятого рішення, дії або обставин [8, с. 192].

Ми не можемо погодитися із авторами, які інтерпретують ризик як наслідок реалізації небезпек чи загроз, оскільки одні події можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на діяльність підприємства, інші – лише негативний вплив (наприклад, техногенні катастрофи або стихійні лиха). Реалізація загроз завдає лише шкоди, погіршує стан об'єкта. У свою чергу, ризик може бути пов'язаний як із втратами, так і з додатковими вигодами, саме тому «ризик» не може виступати останньою ланкою у ланцюжку взаємозв'язку між поняттями «ризик», «загрози» та «небезпеки».

На думку таких авторів, як Ж.С. Костюк, Т.В. Семенютіна, М.І. Зубок, В.С. Рубцов, С.М. Яременко, В.Г. Гусаров, загроза є частиною ризику та конкретною формою небезпеки, яка виникає у разі негативного наслідку прийнятого рішення чи невір'я правданого ризику [9, с. 144; 10, с. 112; 11].

Ж.С. Костюк вважає, що умови для прийняття ризикових рішень створює вплив зовнішнього та внутрішнього середовища, конкуренція у підприємницькому середовищі, наявність певної свободи дій суб'єктів господарювання та суб'єктивні особливості осіб, що приймають рішення. Ризики ж, у разі відсутності заходів з їх мінімізації чи ігнорування, мають властивість накопичуватися або зростати і формувати небезпечні ситуації. Проте небезпека сама по собі не наносить шкоди, а реалізується лише через певну загрозу [9, с. 144].

Т.В. Семенютіна зазначає, що економічний ризик виникає у тому випадку, коли в процесі прийняття управлінських рішень обираються альтернативні варіанти дій з імовірнісним характером очікуваних результатів (зважаючи на наявність небезпек і загроз), які є найбільш вигідними для забезпечення досягнення поставленої мети в разі їх успішної реалізації. У свою чергу, автор вважає, що небезпеки та загрози слід розглядати як фактори ризику, тобто причини можливого негативного відхилення фактичних результатів від запланованих. При цьому, пріоритетними факторами ризику є загрози, оскільки, на відміну від небезпек, вони відображають не просто потенційну можливість, а конкретні наміри здійснення негативного впливу на діяльність суб'єкта господарювання [10, с. 112].

Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус, М.В. Куркін, В.Д. Понікаров, Д.В. Назаренко також стверджують, що ризик є первинною категорією, проте вони схильні вважати, що саме небезпека впливає із загрози і є конкретним її проявом, а не навпаки [12, с. 11; 13].

Ми також підтримуємо точку зору авторів, які схиляються до думки, що первинною категорією у даному взаємозв'язку є «ризик». У сучасних умовах

підприємство постійно працює в умовах ризику, тобто невизначеності, оскільки будь-які рішення, що приймаються на підприємстві, можуть мати як позитивний, так і негативний результат, який залежить від внутрішніх та зовнішніх факторів, що мають вплив на підприємство. Саме такими факторами і є, на нашу думку, небезпеки та загрози, при чому небезпека є найбільш конкретним виявом загроз.

Виходячи з аналізу категорій «ризик», «небезпека», «загроза», можна сформулювати такі залежності:

- ризики щодо загроз та небезпек – категорія первинна, тоді як загрози і небезпеки – вторинні та випливають з ризику. Навіть можна сказати, що небезпека – це конкретизований (виявлений) ризик;

- ризики і загрози – категорії загальні, неконкретні. Ризики – це те, що може відбутися чи не відбутися. Загрози – це уся сукупність факторів, що можуть мати негативний вплив на підприємство. Небезпеки – це те, що виявлено, тобто категорія конкретна;

- ризики і загрози наявні завжди, коли є фінансова діяльність, тоді як небезпека може бути, а може і не бути, виникає тільки за наявності певних умов;

- залежність між рівнем ризику і можливістю реалізації небезпек є прямою. Чим вищий ризик, тим вищою є імовірність переходу загроз із можливості у дійсність;

- залежність між рівнем ризику і рівнем фінансової безпеки зворотна: чим вищий рівень фінансового ризику, тим нижчим є рівень фінансової безпеки і навпаки.

Таким чином, на наш погляд, взаємозв'язок між ризиком, загрозою та небезпекою необхідно представляти наступною формулою: «ризик – загроза – небезпека», що підтверджується сутністю та змістом даних понять. Саме поняття «небезпека» свідчить про те, що воно походить від слова «безпека» та означає «відсутність безпеки». Отже, поняття «безпека» та «небезпека» за своєю суттю є діаметрально протилежними станами і відображають відповідно стан захищеності та стан незахищеності інтересів підприємства, а «загроза» є проміжним станом, що являє собою можливість негативного впливу, у результаті чого може погіршитись стан об'єкта. Небезпеки, які є конкретним проявом загроз, тобто загрозою в дії, гальмують розвиток підприємства або ж зумовлюють припинення його функціонування. Ризикові дії керівництва варто розглядати як рушійну силу підприємництва. Більшість успішно працюючих підприємств зобов'язані своїми успіхами розробленню і виведенню на ринок нових товарів, впровадженню нових методів виробництва і збуту, проникненню на нові ринки, хоча це і пов'язано з ризиком. Бездіяльність у сфері бізнесу пов'язана з ризиком невикористаних можливостей [15, с. 10].

Таким чином, ми вважаємо доцільним розглядати «загрозу» як об'єктивно існуючу можливість негативного впливу на об'єкт, внаслідок чого може порушитись нормальний стан його функціонування, а «небезпеку» – як найбільш конкретний вияв загроз, тобто «небезпека» – це не потенційна, а вже реальна негативна дія.

Під час аналізу фінансової безпеки значна увага має приділятися дослідженню ризиків. Це є необхідним для створення підприємством ефективною стратегією фінансової безпеки та дієвою системи управління ризиками як складовою управління фінансовою безпекою.

Рівень фінансових ризиків зростає із збільшенням обсягів і диверсифікації фінансової діяльності підприємства. Зростання ступеня впливу фінансо-

вих ризиків на результати фінансової діяльності підприємства та його фінансову безпеку пов'язано із швидкою зміною економічної ситуації в країні і кон'юнктури фінансового ринку, розширення сфери фінансових відносин, появою нових фінансових технологій та інструментів.

Щодо сутнісного розуміння ризику, ми погоджуємося з такими авторами, як В.Д. Рудашевський, Є.М. Рудніченко та Н.А. Цікановська [16; 8, с. 192; 17, с. 113] та вважаємо, що «ризик» – це ситуація невизначеності кінцевого результату вибору серед існуючих альтернатив, внаслідок прийнятого рішення, проведення певних дій чи збігу обставин, яка може призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків, ймовірність настання яких може бути оцінена.

Для цілісного дослідження ризиків, доцільно структурувати їх за певними класифікаційними ознаками. Залежно від розуміння сутності та змісту фінансових ризиків в економічній фаховій літературі пропонуються різноманітні підходи до їхньої класифікації.

Так, С.М. Баранцева і Т.Б. Хлевицька до фінансових ризиків відносяться валютний ризик, кредитний ризик та інвестиційний ризик [18, с. 70].

Бюджетна складова фінансової безпеки	- управлінський; - податковий; - банкрутства.	- кадровий; - технічний;
Валютна складова фінансової безпеки	- валютний; - ліквідності;	- управлінський; - інфляційний.
Страхова складова фінансової безпеки	- страховий; - технічний; - банкрутства.	- управлінський; - кадровий;
Інвестиційна складова фінансової безпеки	- інвестиційний; - інноваційний; - процентний; - банкрутства.	- управлінський; - ліквідності; - селективний;
Фондова складова фінансової безпеки	- управлінський; - репутаційний.	- кадровий;
Грошова складова фінансової безпеки	- управлінський; - інфляційний; - технічний;	- ліквідності; - цінний; - кадровий.
Кредитна складова фінансової безпеки	- кредитний; - процентний; - банкрутства;	- управлінський; - кадровий; - репутаційний.
Фінансово-інформаційна складова фінансової безпеки	- інформаційний; - управлінський; - нестандартних дій.	- кадровий; - технічний;
Фінансово-законодавча складова фінансової безпеки	- управлінський; - податковий; - стихійності господарювання.	- кадровий;
Депозитна складова фінансової безпеки	- управлінський; - ліквідності; - процентний.	

Рис. 2. Класифікація основних ризиків фінансовій безпеці підприємства

І.Ю. Івченко фінансові ризики поділяє на два види: ризики, пов'язані із купівельною спроможністю грошей (інфляційні, дефляційні, валютні, ліквідності) та ризики, пов'язані із вкладенням капіталу – інвестиційні (ризик втраченої вигоди – процентний, кредитний, біржовий, селективний, банкрутства; ризик зниження прибутковості; ризик прямих фінансових втрат) [19, с. 28].

Ю.В. Тюленева класифікує фінансові ризики на ризики зниження фінансових показників, селективні ризики, кредитні ризики та ризики банкрутства [20].

А.Б. Кондрашихін, Т.В. Пепа у числі фінансових ризиків виділяють кредитний, процентний і валютний ризики [21, с. 34].

Ми пропонуємо класифікувати ризики фінансової безпеці за складовими останньої, що дасть змогу найбільш повно охопити увесь спектр ризикованих фінансових ситуацій, що можуть завдати шкоди фінансовій безпеці підприємства (рис. 2).

Загалом, фінансовий ризик являє собою можливість невдачі дій, що вживаються стосовно забезпечення фінансової безпеки підприємства.

З цього стає очевидним, що головною метою управління фінансовими ризиками є забезпечення фінансової безпеки підприємства у процесі його функціонування і розвитку та запобігання зниженню його ринкової вартості. Саме у цьому полягає методологічний зв'язок фінансового ризику і фінансової безпеки на рівні підприємства.

Висновки і пропозиції. Отже, основним завданням процесу управління фінансовою безпекою підприємства є управління ризиками, а сама фінансова безпека може бути забезпечена лише у тому разі, якщо буде визначена та побудована адекватна схема ідентифікації, нейтралізації та управління ризиками. Така схема, на нашу думку, повинна включати: визначення критеріїв та параметрів, що відповідають стійкому стану підприємства та забезпечують достатній рівень фінансової безпеки; визначення об'єктів та предметів контролю за наявністю ризиків та загроз фінансовій безпеці підприємства; розробку механізмів та способів ідентифікації ризиків, загроз та небезпек фінансовій безпеці підприємства; встановлення основних суб'єктів ризиків і загроз фінансовій безпеці підприємства та критеріїв їх впливу; розробку системи заходів з прогнозування, виявлення та попередження факторів, що обумовлюють виникнення загроз фінансовій безпеці підприємства; проведення досліджень з виявлення тенденцій та можливостей розвитку загроз фінансовій безпеці і переходу їх у конкретні небезпеки; формування адекватної системи заходів, спрямованої на нейтралізацію та пом'якшення впливу ризиків та забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Список літератури:

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення : монографія / Т.Г. Васильців. – Львів : Арап, 2008. – 384 с.
2. Барановський О.І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання [Текст] : монографія / О.І. Барановський. – К. : Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. – 754 с.
3. Пойда-Носик Н.Н. Ризики і джерела загроз фінансовій безпеці акціонерних товариств у сучасних умовах / Н.Н. Пойда-Носик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.teologia.org.ua/20110920172/statti/dokladi/riziki-i-djerala-zagroz-finansovii-bezpesi-akcionernix-tovaristv-u-suchasnix-umovax-172.html.
4. Мігус І.П. Необхідність розмежування понять «загроза» та «ризик» при діагностиці економічної безпеки суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / І.П. Мігус, С.М. Лаптев – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=821>.
5. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность) / Под ред. Е.А. Олейникова. – М. : ЗАО «Бизнес-школа Интел-синтез», 1997. – 288 с.
6. Королев М.И. Проблема безопасности в теории фирмы: развитие и противоречия / М.И. Королев // Вестник Волгоградского государственного университета. – 2012. – № 1(20). – С. 53-58.
7. Картузов Є.П. Вплив ризиків і загроз на стан фінансової безпеки підприємств / Є.П. Картузов // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9(135). – С. 115-124.
8. Рудніченко С.М. Загроза, ризик, небезпека: сутність та взаємозв'язок із системою економічної безпеки [Текст] / Економіка Менеджмент Підприємство. – 2013. – № 25(1). – С. 188-195.
9. Костюк Ж.С. Поняття ризику, небезпеки та загрози як базових категорій розкриття сутності економічної безпеки підприємства // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 43. – С. 143-149.
10. Семенюгіна Т.В. Економічні ризики, небезпеки, загрози: сутність та взаємозв'язок / Т.В. Семенюгіна // Економічний простір. – 2012. – № 68. – С. 106-113.
11. Зубок М.І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва [Текст] : навчальний посібник / М.І. Зубок, В.С. Рубцов, С.М. Яременко, В.Г. Гусаров (за заг. ред. Зубка М.І.) – К., 2012. – 226 с.
12. Нижник Н.Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навч. посіб. / Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус ; за заг. ред. П.В. Мельника, Н.Р. Нижник. – Ірпінь, 2000. – 304 с.
13. Куркін М.В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств : навч. посіб. / М.В. Куркін, В.Д. Понікаров, Д.В. Назаренко. – Х. : ФОП Павленко О.Д. ; ВД «ІНЖЕК», 2010. – 388 с.
14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>.
15. Ілляшенко С.М. Економічний ризик : навч. посіб. – 2-ге вид., доп., перероб. / С.М. Ілляшенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.
16. Рудашевский В.Д. Риск, конфликт и неопределенность в процессе принятия решений и их моделирование / В.Д. Рудашевский. – М. : Экономика, 1990. – 225 с.
17. Цікановська Н.А. Інтерпретація понять «Виклик», «Небезпека», «Загроза» та «Ризик» у теорії фінансової безпеки / Н.А. Цікановська // Фінансовий простір. – 2013. – № 3(11). – С. 110-114.
18. Баранцева С.М. Ризикологія: навч. посіб. для студ. ОКР «Бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» ден. та заоч. форми навчання / С.М. Баранцева, Т.Б. Хлевицька. – Донецьк : [ДонНУЕТ], 2011. – 224 с.
19. Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій : навчальний посібник / І.Ю. Івченко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
20. Тюленева Ю.В. Інтеграційний підхід визначення ризиків підприємства / Ю.В. Тюленева // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 1. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1716>.
21. Кондрашихін А.Б. Теорія та практика підприємницького ризику : навчальний посібник / А.Б. Кондрашихін, Т.В. Пєпа. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.

Малик О. В.

Хмельницький національний університет

УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**Резюме**

Проанализированы научные подходы к сущности понятий «риск», «опасность» и «угроза». Представлено свое видение сущности и связи данных финансовых категорий. Осуществлена классификация рисков как основного фактора негативного влияния на финансовую безопасность предприятия.

Ключевые слова: риск, опасность, угроза, финансовая безопасность, механизм.

Malyk O. V.

Khmelnitskyi National University

RISKS MANAGEMENT AS A PART OF THE MECHANISM OF THE ENTERPRISE FINANCIAL SECURITY ENSURING**Summary**

Scientific approaches to the essence of «risk», «danger» and «threat» concepts were analyzed. The author's vision of the essence and the connection of financial categories data was presented. The classification of risks as the main factor of negative influence on the enterprise financial security was accomplished.

Keywords: risk, danger, threat, financial security, mechanism.